

Milé kolegyně, milí kolegové,

západní a jižní Evropu zachvátila v uplynulých dnech vlna extrémních veder, při které padaly na mnoha místech i sto let staré teplotní rekordy. Horko bylo, a je, ale i v České republice. A to nejen to meteorologické. Vládní politici opět otevřeli diskuzi na téma nových forem zdanění. A je to logické. Situace, ve které se nachází státní rozpočet a veřejné finance, není jednoduchá. Dopady koronavirové pandemie a konfliktu na Ukrajině se začínají projevovat čím dál více. Inflace začíná pomalu ale jistě atakovat hranici 20 %, a tak je zcela nabíledni, že se vláda snaží najít finanční zdroje, které pomohou zmírnit státní deficit a projít nadcházejícím nelehkým obdobím co možná nejlépe. Jedním z diskutovaných způsobů je zavedení daně z mimořádných zisků. Rozumím těmto snahám a za bankovní sektor mohu říct, že jsme připraveni ekonomiku podpořit tak, jako jsme to dělali doposud, a to i v obtížném pandemickém období.

Dovolím si však apelovat na vládu, aby nedělala unáhlená rozhodnutí. Ta, v konečném důsledku, mohou přinést více škody než užitku. Koneckonců máme tu výhodu, že se můžeme poučit z chyb našich sousedů, kteří v minulosti zavedli například sektorovou daň, po čase však od ní raději upustili. Věřím, že konstruktivní diskuzí s politickou reprezentací se nám podaří najít řešení, které naší ekonomice pomůže a prospěje.

Přeji Vám vše nejlepší!

Monika Zahálková, výkonná ředitelka

Aktuálně

Objem hypotečních úvěrů v červnu opět klesl. Sazba nových hypoték se vyšplhala na 5 %.

Banky a stavební spořitelny poskytly v červnu hypoteční úvěry v objemu 19,3 mld. Kč. Oproti květnu tak objem i počet poskytnutých hypoték mírně poklesly. V meziročním pohledu však propad objemu poskytnutých hypoték zesílil, a to na 65 %. Úroková sazba u skutečně nových hypoték bez refinancování v červnu dosáhla 5% hranice z květnových 4,64 %. Růst hypotečních sazeb tak dle očekávání pokračuje v návaznosti na vývoj tržních úrokových sazeb. Jejich další růst by ale měl zpomalit a bude se odvíjet také od signálů ze strany ČNB, která bude o úrokových sazbách rozhodovat začátkem srpna. Uvedené informace plynou z dat [ČBA Hypomonitoru](#), který zachycuje data všech tuzemských bank a stavebních spořitelen poskytujících hypoteční úvěry.

„Objem i počet poskytnutých hypoték v červnu meziměsíčně dále propadly, přitom červnová čísla bývala v minulých letech oproti květnu obvykle silnější. Aktivita na hypotečním trhu tak dále zpomaluje a objem poskytnutých hypoték v červnu poklesl výrazně nejen vůči rekordnímu

roku minulému, ale citelně i ve srovnání s rokem 2020. Vzhledem ke kombinaci vysokých hypotečních sazeb, přísnějších úvěrových pravidel ze strany ČNB, růstu obav z vývoje ekonomiky a vysokých cen nemovitostí však není tento vývoj příliš překvapující,“ říká Jakub Seidler, hlavní ekonom ČBA.

Zpomalující vývoj na hypotečním trhu se odráží také na trhu s nemovitostmi. Ačkoli dle informací Českého statistického úřadu nabídkové ceny starších bytů ve druhém čtvrtletí letošního roku dále výrazně zrychlily a meziroční dynamika přidala ze 17 na 25 % (nejvyšší hodnota od poloviny roku 2008), měsíční údaje z dat CenovaMapa.org naznačují pro červen v řadě krajských měst již stagnaci cen a v některých případech včetně Prahy již jejich pokles.

Ceny výrobců stále rostou

Růst cen výrobců v červnu dále pokračoval. V zemědělství citelně vzrostly ceny rostlinné výroby a z meziročního pohledu tak růst cen zemědělských výrobců dosáhl 42,5 %, u rostlinné výroby pak téměř 60 %. Podobná situace je i u průmyslových výrobců, zejména u potravinářské výroby a rafinovaných ropných produktů. Dvouciferný zůstává i růst cen stavebních prací. Inflační čísla z výrobního sektoru sice naznačují, že některé ceny již dosáhly patrně svého vrcholu, pokles je však prozatím relativně mírný a tlak na zvyšování finálních spotřebitelských cen tak ještě není u konce. Nejvýznamnějším rizikem pak zůstávají ceny energií, které ve třetím čtvrtletí dále skokově vzrostly následkem nejistoty ohledně dodávek plynu z Ruska. Vzhledem k uvedenému vývoji tak bude inflace v dalších měsících dále zrychlovat a dosažení 20% hranice se z pohledu současného vývoje jeví jako hotová věc. [Více v komentáři](#) Jakuba Seidlera, hlavního ekonoma ČBA. K odběru komentářů se můžete přihlásit [zde](#).

Bankovní rada rozdělovala kompetence

Bankovní rada České národní banky poprvé zasedala v novém složení a

schválila [rozdělení kompetencí](#) jednotlivých členů pro dohlížení odborných sekcí a samostatných odborů ČNB. Každý z členů bankovní rady má dohled nad více odbory a sekcemi, přičemž jde například o odbory interního auditu a lidských zdrojů (guvernér Aleš Michl), měnovou sekci (viceguvernérka Eva Zamrazilová), sekci regulace a mezinárodní spolupráce (viceguvernér Marek Mora), peněžní sekci (člen rady Oldřich Dědek), sekci licenčních a sankčních řízení (člen rady Tomáš Holub), sekci finanční stability (členka Karina Kubelková) nebo sekci dohledu nad finančním trhem (člen rady Jan Frait). Současně s tím bankovní rada rozhodla, že sekci finanční stability ČNB dočasně povede Libor Holub, současný náměstek ředitele sekce a ředitel odboru makroobezřetnostní politiky. Vedením sekce kancelář byl od stejného data dočasně pověřen Luboš Jemelka, ředitel odboru organizačního a protokolu.

Novým majitelem Expobank CZ by měla být Banka Creditas

Novým vlastníkem Expobank CZ by se měla stát Banka Creditas. Obě banky podepsaly smlouvu o prodeji. Ta ještě podléhá schválení regulačními orgány - Českou národní bankou a Úřadem na ochranu hospodářské soutěže. Výši transakce finanční ústavy nezveřejnily. [Ve společné tiskové zprávě](#) obě banky zároveň uvedly, že nadále fungují samostatně a pro jejich klienty ani zaměstnance se nic nemění.

Češi podceňují riziko nízkých penzí

Češi [podle průzkumu](#) České asociace společností finančního poradenství a zprostředkování (ČASF) podceňují riziko nízkých starobních důchodů. Obavy z toho, že odchod do důchodu negativně ovlivní rodinné finance, má jen 7 % dotázaných. Ve věkové skupině 51 až 60 let, která se blíží důchodovému věku, se zhoršení rodinných rozpočtů obává 12 % lidí. Jasný finanční plán s odpovídajícími finančními produkty, který aktualizuje podle vývoje příjmů a cílů, si udržuje pouze 14 % dotázaných. Pouze pokrytí běžných výdajů na chod domácnosti plánuje 45 % respondentů a 13 % dotázaných dokonce neplánuje finance vůbec.

V brzký pokles inflace Češi nevěří

Češi jsou ohledně vývoje cen zboží a služeb, které v současné době rychle rostou, skeptičtí, bojí se chudoby a vláda podle nich nepodniká dostatečné kroky ke zlepšení situace. Z [červnového průzkumu](#) agentury STEM vyplynulo, že v brzké zlepšení situace týkající se inflace nevěří 82 % lidí. Celých 80 % respondentů tvrdí, že kvůli stoupajícím cenám energií muselo začít více šetřit a omezovat některé své potřeby. Téměř

65 % lidí se obává chudoby a podle 84 % dotázaných vláda nepodniká dostatečné kroky, aby propadu životní úrovně občanů zabránila. Situace spojená s rostoucími cenami také proměnila některé preference, a tak by teď větší skupina lidí namísto investicím do ochrany životního prostředí dala přednost navýšení sociálních dávek. Naposledy přitom v pravidelných průzkumech STEM většina lidí upřednostňovala sociální dávky před ochranou životního prostředí v roce 2001.

Číslo týdne

5,00 %
Úroková sazba nových hypoték v červnu 2022

Z legislativy

§

Sněmovna schválila změnu ve vymezení skutečných majitelů

Poslanecká sněmovna schválila v prvním čtení urgentní [vládní novelu zákona o evidenci skutečných majitelů](#). Novelu si vynutily výtky Evropské komise, která změnou české úpravy podmínila možnost podání první české žádosti o platbu z Národního plánu obnovy. Do Česka by přitom mohlo přitéct až 179 miliard korun. Podle novely, kterou nyní dostává k posouzení Senát, bude skutečným majitelem ten, kdo právnickou osobu vlastní nebo kontroluje. Dosavadní právní úprava přitom definuje skutečného majitele jako koncového příjemce nebo osobu s koncovým vlivem. Novela také ruší výjimky ze zákona, které se doposud vztahovaly na církve a

náboženské společnosti, politické strany a hnutí, oborové a zaměstnavatelské organizace, honební společenstva a společenství vlastníků jednotek.

Ústavní soud se zabývá povinností bank vést bezplatně chráněné účty

Ústavní soud zvažuje, jestli povinnost bank vést lidem v exekuci bezplatně chráněné účty není v rozporu s ústavním pořádkem. Podle skupiny 17 senátorů, která podala návrh na zrušení části občanského soudního řádu, je v zákoně problematická sporná věta. Ta říká, že "peněžní ústav nemá právo na úplatu za zřízení a vedení chráněného účtu". Sporná věta o bezplatném vedení chráněného účtu se do zákona dostala jako součást pozměňovacích návrhů. Podle skupiny senátorů zvýhodňuje zmíněný zákon lidi v exekuci oproti dalším lidem v tíživé sociální situaci, třeba starobním důchodcům s minimálními penzemi a nezaměstnaným. Navíc nečiní rozdíl mezi dlužníky v různých situacích, například mezi manželkou zadluženého gamblera a lidmi, kteří způsobili zaviněně škody nebo dluží na nákladech trestního řízení. Chráněný účet má sloužit lidem v exekuci s obstavenými platebními účty. Lze na něm hospodařit s tzv. chráněným příjmem.

Finanční vzdělávání

Nový ministr školství chce podpořit právní vědomí a finanční gramotnost

Finanční gramotnosti stále nepatří mezi povinné předměty, byť by si větší pozornost jistě zasloužila. S tím souhlasí i nový ministr školství poslanec STAN a ústavní právník Vladimír Balaš. Ve své funkci by se rád zaměřil na podporu zvyšování právního vědomí nebo finanční gramotnosti. Velké změny ve školství ale nechystá. Více si můžete poslechnout v rozhovoru [pro Český rozhlas](#).

Téma

Podpořit ekonomiku? Ano, ale rozumně. Banky volají po systémovém řešení

Situace, ve které se v současnosti nachází veřejné finance a státní rozpočet, je velmi komplikovaná. Energetická krize úzce související s konfliktem na Ukrajině vyvolává další citelný tlak na pomoc státu ekonomice. Proto se nemůžeme divit tomu, že politická reprezentace se snaží hledat nové finanční zdroje. Takové snahy jsou nyní pochopitelné a banky jsou připraveny ekonomiku podpořit. Nicméně argumenty, které zaznívají ve prospěch dalšího zdanění bank, a to buď formou sektorové daně nebo daně na mimořádné zisky (tzv. windfall tax) jsou často do velké míry jednostranné a neberou v úvahu veškeré relevantní informace. Na nadměrné zisky se zároveň můžeme dívat různou optikou a mohli bychom tak poukázat na celou řadu odvětví, která i v kontextu pandemie zaznamenala mimořádné zisky.

Klíčem je systémové řešení

Česká bankovní asociace, která reprezentuje 99 % bankovního trhu v ČR, preferuje nalézt systémové řešení, které je dlouhodobě udržitelné a není zatíženo rozhodnutím, které bude dlouhodobě znejišťovat investory nejen v bankovním, ale i v jiných odvětvích. „V období, kdy se všeobecně očekává zpomalení hospodářského růstu, nebo pravděpodobněji ekonomická recese, potřebujeme zdravé a silné banky, které budou schopné reálnou ekonomiku financovat,“ uvádí Monika Zahálková, výkonná ředitelka ČBA.

Ony „nadměrné“ zisky letošního roku jsou navíc krom vyšších úrokových sazeb dány také nízkou srovnávací základnou po pandemii nebo dvojnásobným počtem poskytnutých hypoték v roce 2021 ve srovnání s předchozím obdobím.

Taková úroveň zisků však není z dlouhodobého hlediska udržitelná. Bude ovlivněna i potřebou tvořit rezervy na „horší časy“ vzhledem k přicházejícímu ekonomickému ochlazení. Samotné vyšší úrokové sazby se také podepisují negativně na úvěrovou aktivitu, jak dokládá 65%

meziroční propad u nově poskytnutých hypoték. Očekávaný výnos daně z mimořádných zisků v řádu desítek miliard korun v letošním a příštím roce je proto nerealistický.

Bankám jsou často vyčítány také zisky z úrokových sazeb centrální banky. Tento argument ale nebere v potaz vývoj celkových úrokových nákladů a jejich následný vliv například na nižší sazby u hypoték nebo spotřebitelských úvěrů, než by odpovídalo sazbám na trhu. Navíc se zapomíná na dlouhé období extrémně nízkých sazeb v posledních deseti letech, argument pro mimořádné zisky při vyšších úrokových sazbách tak působí poměrně asymetricky.

Sektorová daň se v mnoha zemích neosvědčila

Nepříliš přesvědčivá je i zahraniční zkušenost se sektorovými daněmi. Na Slovensku zavedli daň na bankovní sektor v roce 2012. Důsledkem byl velký pokles zisků v odvětví a snížení dynamiky poskytování úvěrů. V roce 2020 byla proto speciální bankovní daň zrušena a vláda s bankami podepsala memorandum, jehož součástí je závazek bank financovat veřejné projekty, podnikatelský sektor a státní dluh (prostřednictvím nákupu dluhopisů).

České banky už v tuto chvíli drží státní dluhopisy v hodnotě téměř bilionu korun, což představuje přibližně 40 % z jejich celkového objemu. Navíc chtějí hledat řešení, aby pomohly ekonomiku financovat. Už teď finanční sektor reinvestuje mnohem větší část výnosů z investic než jiná odvětví.

Banky stojí na straně klientů a jsou připraveny jim pomoci

Banky v posledních letech prokázaly, že jsou připraveny pomoci klientům v potížích. Poskytly odklad splátek téměř pro 350 tisíc domácností a přibližně 18 tisíc podnikatelů v celkové výši 443 miliard korun.

„Věřím, že v konstruktivní diskuzi dokážeme nalézt řešení i v dnešní době. Jsme ochotni se podílet na systémových řešeních. Chceme podpořit projekty, které představují investice do naší budoucnosti, ať již v dopravní infrastrukturu nebo do zásadního oživení výstavby dostupného nájemního bydlení. Řešení vidíme právě v partnerství státu, skupiny Národní rozvojové banky a komerčních bank, ale i celého finančního sektoru,“ uzavírá Monika Zahálková.

